

Šéf mladé SOCDEM: Prázdné byty bych znárodnil nebo za ně pokutoval. Je to v zájmu státu

27.5.2025 - | Česká strana sociálně demokratická

V Česku máme asi 800 tisíc prázdných bytových jednotek. Dokážu si představit za to vlastníky pokutovat a v některých případech byty i znárodnit. V rozhovoru pro CNN Prima NEWS to řekl předseda Mladých sociálních demokratů (MSD) Luděk Svoboda. V sociální oblasti jeho mateřská strana SOCDEM prosazuje také třináctý důchod nebo kroužkovné. Svoboda v rozhovoru rovněž odmítl zvýšení výdajů na obranu nad dvě procenta HDP. Není to prý potřeba, neboť NATO investuje do obrany více než Rusko.

SOCDEM na konci března představila svých sedm takzvaných programových jistot. Je mezi nimi požadavek, aby si zaměstnanci vydělali alespoň tisíc korun na den, kroužkovné, nižší daně pracujícím nebo zvýšení investic do bydlení. Který z těchto bodů vnímáte jako nejdůležitější?

Určitě je to téma, které jsme nazvali „bydlení je naše zbrojení“. Mluvím jako mladý člověk, který už nežije s rodiči, ale bydlí v nájmu, a ceny bydlení osobně vnímám. Přestože si při studiu přivydělávám, bez podpory rodičů bych to nezvládl. Takže extrémní ceny a největší nedostupnost bydlení v Evropské unii je za mě určitě velké téma. Dále je to obrana proti zchudnutí. Naším cílem je během následujícího volebního období zvýšit minimální mzdu na 31 tisíc korun, tedy alespoň „litr“ na den.

V tomto bych si dokázal představit jít ještě dál, a i v MSD bychom šli ještě o stupínek dále. Je to také otázka minimální důstojné mzdy, která dosahuje téměř 46 tisíc korun, v Praze a Brně 54 tisíc. Jasně, že to nebude hned lusknutím prstu. Ale trend zvyšovat mzdy je nevyhnutelný. V Česku máme mzdy hluboko pod úrovní výkonu ekonomiky. Je to obecně problém východní Evropy, ale vidíme, že v Polsku nebo ve Slovinsku to jde, a mzdy tam jsou až o 10 tisíc korun vyšší. Dohánění nás také Rumunsko. Takže to je něco, co bychom určitě měli řešit.

Když o tomto bodu mluvíte jako o obraně proti zchudnutí, musím dodat, že podle dat Českého statistického úřadu se míra ohrožení příjmovou chudobou stabilně snižuje. Navíc je zhruba na úrovni roku 2020, kdy vládl kabinet Andreje Babiše (ANO), jehož součástí byla i SOCDEM. Nestrašíte veřejnost?

Ne, protože tyto statistiky neukazují velkou spoustu lidí, kteří jsou těsně nad tou hranicí příjmové chudoby. A tam jich je opravdu obrovské množství. Je to zřetelné na stavu ekonomiky, neboť jsme jednou z posledních zemí EU, která se teprve nyní dostává na předcovidovou úroveň. Vidíme to i na propadu reálných mezd o desítky procent a růstu životních nákladů. Zdražilo bydlení, jídlo i energie. Byť vyrábíme jednu z nejlevnějších energií v Evropě, spotřebitelské ceny jsou naopak jedny z nejvyšších. Lidem by tedy pomohlo dostupné bydlení, a proto máme v plánu stavět.

Nyní se vede debata o tom, jestli utratíme 80 miliard korun za zbrojení, nebo na bydlení. My navrhujeme to druhé. Chceme si vzít příklad z Vídně, kde jsou byty za dostupnou cenu, protože velkou část z nich buď město vlastní, nebo jsou to družstevní byty. Za MSD si dokážu představit jít opět dál, protože to není jen o výstavbě, ale i o tom, kolik máme nevyužitých prázdných bytů. Mluví se o nějakých 800 tisících bytových jednotkách v celé republice, ale zároveň máme desetitisíce lidí na ulici. Jak je možné, že jsou byty nevyužívané? Měli bychom vlastníky ekonomicky donutit k tomu,

aby to tak nebylo. Dokážu si představit pokuty nebo verzi, že pokud má někdo třeba deset a více prázdných bytů, tak je znárodnit. Samozřejmě mám na mysli nucený odkup za náhradu, ale tyto byty zkrátka musíme dostat na trh, a to je ta priorita. Bydlení nemá být komodita k investování, má to být lidské právo.

Pojďme postupně. Vy byste pokutoval lidi za to, že vlastní něco, v tomto případě byt, a sami se rozhodnou jej nevyužívat?

Myslím si, že to je určitě jednou z cest. Neříkám, že bychom pokutovali lidi, kteří mají chatu nebo druhý byt, to určitě ne. Ale pokud jich někdo má třeba čtyři nebo více, tak za mě se o tom musíme bavit.

Lidé ale přeci mají svobodu nakládat se svým majetkem, jak uznají za vhodné.

Ale bydlení je podle nás lidské právo. A vlastnictví není neomezené a v tomto případě je společenský zájem důležitější. A toto opatření by většinu lidí donutilo dát byty na trh, což by ve spojení s masivní státní výstavbou nájmy srazilo hluboko dolů.

Slovo „znárodnění“ hlavně v Česku vzhledem k minulosti nezní nejlépe, proto mě překvapuje, že jste jej použil.

Myslím si, že bychom se neměli bát říkat věci tak, jak jsou potřeba a omezovat se při tom neoliberalním slovníkem toho, co se může říct nebo ne. Abych to ale rozvinul, tak si představujeme nucený odkup za adekvátní cenu, tedy podobný systém, jako když se vykupují pole při stavbě dálnic. Není to znárodnění bez náhrady, to ani dle zákona nejde. Stát ale může nastavit podmínky odkupu, což je tento případ.

Třináctý důchod místo stíhaček

Samozřejmě se nabízí otázka, kde na oněch sedm programových jistot hodláte vzít peníze. Takže tyto pokuty jsou jedním z možných příjmů, ale co další?

Existuje více cest. Co se týče výstavby bytů, tak pokud bude bydlení dostupné, bude muset stát vydávat méně peněz na dávky na bydlení. Ty dnes pobírá třikrát více lidí oproti době, kdy vládla Sociální demokracie, což jsou miliardy navíc ze státní kasy, které bychom tímto ušetřili. Tímto vlastně dotujeme pronajímatele, protože nájemníci všechno, co dostanou z dávky, dají pronajímateli. Ten vlastně těží z realitní bubliny, neboť máme přemrštěné nájemní.

Nicméně sražení nájmů, ať už tímto krokem nebo jiným, asi není otázka čtyř let, tedy jednoho volebního období, nebo ano?

Jde o to nastavit trend. Pokud bychom do toho dali jedno procento HDP, tedy asi 80 miliard korun, tak bychom byli schopni vystavět až 20 tisíc bytů za rok. Pokud budeme postupně stavět, tak také postupně klesnou ceny. Není to věc, která se vyřeší za rok, ale jestli jsme schopni se zavázat, že dáme dvě procenta HDP na obranu, s čímž souhlasím, tak by zdroje měly být i na byty. Nicméně teď se mluví o vydávání až tří procent HDP na obranu. Takže vláda škrtá, pohybuje se na hraně ústavnosti, když penzistům bere důchody a označuje je za hospodářskou škodu, ale je ochotná vyplácet 80 miliard na obranu.

V této souvislosti je však nutné zmínit, že zvyšování na tři procenta HDP na obranu má být postupné, konkrétně o 0,2 procenta HDP ročně. Takže to nebude skokové navýšení o 80 miliard.

Nicméně ten cíl je dosáhnout oněch tří procent. A nyní se ještě mluví o tom, vydávat ještě více.

Hlavně jsme nyní v situaci, kdy tvrdíme, že nám hrozí bezprostřední riziko, ale nakoupíme stíhačky F-35 za více než 300 miliard korun (*tato částka je včetně nákladů na provoz až do roku 2069, samotný nákup Česko přijde na 150 miliard korun, pozn. red.*), které navíc přijdou až za deset let. Za tuto částku bychom byli schopni vybudovat druhé Brno, tedy město pro 350 tisíc lidí. Vypočítali jsme si totiž, že za cenu jedné stíhačky F-35 můžeme postavit pět tisíc bytů. Zároveň za cenu dvou

stíhaček můžeme vyplatit třináctý důchod, což je také jednou z našich priorit.

Vraťme se prosím zpět k příjmům, ze kterých chcete své plány ufinancovat. Počítáte ještě s jinými zdroji kromě předpokládaného ušetření na dávkách na bydlení?

Není to jen o tom, kolik ušetříme, ale musíme myslet také na výběr peněz. Pokud jde třeba o sektorovou daň, jsem přesvědčený, že korporace, banky nebo investiční fondy neodvádí tolik peněz, kolik z ekonomiky získávají. Touto speciální daní bychom byli schopní dostat do státního rozpočtu peníze navíc, kterými bychom tyto náklady pokryli. Samozřejmě existuje také možnost půjček ze strany Evropské investiční banky.

Chtěli byste zvýšit i jiné daně?

Pokud se budeme bavit o nějakém zvyšování zdanění práce, tak si myslím, že ta je zdaněná až příliš. Naším cílem určitě není běžným pracujícím lidem zvyšovat daně. Bavíme se skutečně o bankách, velkých korporacích nebo investičních fondech. Na ty bychom se určitě zaměřili.

Obranné investice musí být v mezích

Posuňme se dále. Jedna z vašich priorit – bydlení je naše zbrojení – v médiích i mezi lidmi poměrně rezonuje. Podle vás jsou dvě procenta HDP na obranu dostačující?

Vnímáme je jako obecnou shodu na úrovni NATO. Dvě procenta tedy na obranu dávat chceme. Ačkoliv si uvědomujeme aktuální bezpečnostní rizika, více vydávat nechceme, protože vnímáme trend, kterým je, že by to šlo na úkor sociálního státu a veřejných služeb. To nechceme dopustit. Nechceme, aby se běžným lidem kvůli tomu musely zvyšovat daně, ani aby se osekávalo zdravotnictví, školství nebo třeba důchody. Ať si pravicová vláda říká, co chce, tak toto je aktuální trend. Vnímám to i jako záminku k privatizování a zlikvidování veřejného státu. Nepovedlo se jim to prostými škrty za dob Topolánka, Nečase a Kalouska, tak to teď zkouší znovu přes obranu.

Nicméně způsobů, jak ufinancovat zvyšování výdajů na obranu, je několik. Analytici Centra pro veřejné finance například zmiňují jako nejpravděpodobnější variantu zadlužení.

Za mě je ale otázkou, jestli skutečně potřebujeme dávat na obranu ona tři procenta HDP či více.

Pokud se podíváme na vyjádření představitelů NATO, nejen české vlády, tak je trend investování do obranných kapitol jasný.

Aktuální data ale hovoří, že Rusko dává na obranu v přepočtu 128 miliard eur (*asi 3,2 bilionu korun, pozn. red.*). Jen evropská část Severoatlantické aliance ale dává 423 miliard eur (*přes 10,5 bilionu korun, pozn. red.*). Naše armáda je tedy větší a silnější. A podívejte se – vždyť Rusové nedokážou dojít ani do Kyjeva. Fakt bych se nebál toho, že by byli schopni dojít do Prahy.

Rusko tedy nevnímáte jako bezpečnostní hrozbu?

To neříkám, ale nevnímám jej jako bezprostřední riziko, když nedokáže porazit ani daleko menší Ukrajinu. Ruská armáda a ekonomika nejsou v takové kondici. Hrozbu, kterou představuje, vnímáme, a proto i říkáme, abychom zvýšili výdaje na obranu. Ale i to musí být v nějakých mezích, a hlavně ať to není na úkor lidí.

Peníze na zbraně ne, na infrastrukturu ano

Před začátkem rozhovoru jste ale zmiňoval nejistotu plynoucí ze současné politické situace ve Spojených státech. Není právě zvyšování výdajů na obranu České republiky cestou, jak občanům dodat jistotu?

Já se zvýšením obranyschopnosti souhlasím.

A jak byste ji chtěl zvýšit, aniž byste přidal peníze?
Ale já neříkám, že bych nedal na obranu více peněz.

Před chvílí jste odmítl zvýšení výdajů nad dvě procenta HDP.

Ale vždyť my nyní ani nedáváme ta dvě procenta (*podle ministerstva obrany vydalo Česko v minulém roce na obranu 2,09 procenta HDP, pozn. red.*). Trend je zvyšující se, ale připomínám, že Evropa i bez Spojených států vydává na obranné kapitoly mnohem více než Rusko. Druhou věcí je, že se po Česku chtěla třeba těžká brigáda. Na ni jsme se měli soustředit. Nikdo po nás nechtěl nakupovat stíhačky F-35, které jsou podle nás zbytečný luxus. Je to jako když potřebujeme Škodu Superb, ale kupujeme si Lamborghini. Stojí nás stovky miliard, které vzhledem k formě a velikosti České republiky nejsme schopni využít.

Je na místě užší spolupráce na evropském poli, protože evidentně vidíme, že na Spojené státy se nemůžeme spoléhat. Donald Trump je nevyzpytatelný a nevíme, co vymyslí. Znovu říkám, že si uvědomujeme důležitost bezpečnosti a potřeby na armádu přidat, ale co je moc, to je moc.

Já ale stále nerozumím tomu, jak byste zvýšili obranyschopnost, aniž byste obraně přidali nad dvě procenta HDP.

Ale obranyschopnost není jen o zbraních a zbrojení. Je to také o soudržné a solidární společnosti. Pokud lidé nebudou cítit, že se jim v jejich státě dobře žije a že jim zajistí důstojný život, budou takoví lidé vůbec mít chuť ten stát bránit? Na to bych se soustředil. Je to otázka i vnitřní bezpečnosti, souvisí to také s dezinformacemi. Průzkumy dokazují, že mediální gramotnost moc nezvyšuje odolnost vůči dezinformacím. Ta je daná právě důvěrou ve stát a veřejné služby. Dnes vidíme, že lidé státu nevěří, protože když se ocitnou v problémech, nezastane se jich. Nepomůže jim. Je třeba, aby se to změnilo. Výdaje na obranu, které bych podpořil, by byly třeba na výstavbu nové vojenské nemocnice, budování infrastruktury nebo na ubytování pro vojáky, které se v době míru dá využít i třeba jinak. To jsou investice do obrany, které jdou jinou cestou než zabíjením lidí.

A toto jsou podle tabulek NATO přesně kapitoly, které se do výdajů na obranu zahrnují. Ale za vás by tedy šlo vydávat klidně i tři procenta, pokud se z nich budou stavět silnice a ubytování pro vojáky? Naše referendum „bydlení, nebo zbrojení“ není o obraně, ale přímo o zbrojení. Jak jsem zmínil, obrana jako taková je i otázkou vnitřní bezpečnosti a budování silného sociálního státu. Do infrastruktury se může počítat nejen vybudování lepší letecké základny v Čáslavi, která bude potřeba, aby tam mohly přistávat F-35, ale jsou to investice i do dálnic nebo železnic.

I ty jsou v době války důležité a konkrétně železnice je nejefektivnějším způsobem transportu. Po dálnicích a mostech musí být schopné projet tanky. Toto jsou investice do mírové infrastruktury, která je ale důležitá i během konfliktu.

Dobře, ale nový most nebo dálnice přeci Rusko neodstraší.

Jasně, ale musíme upozornit i na to, že nejen NATO, ale i Evropská unie má jaderné zbraně. Má je Francie i Velká Británie, i když mnohem méně než Rusko, ale v případě celého NATO jimi disponují také Spojené státy. Efekt jaderného odstrašení tedy existuje. Nedovedu si představit situaci, ve které by Rusko napadlo členský stát NATO. Nemyslím si, že je to reálné. Byť je Putin velký blázen, až takový sebevrah není.

Válku na Ukrajině nelze vyřešit vojensky

Odvádí podle vás vláda v podpoře Ukrajiny dobrou práci?

Je zcela správně, že jsme Ukrajině na začátku konfliktu začali pomáhat, a že jí pomáháme i nadále. Otázkou je, co bude dál. V zájmu Ukrajiny nyní je, abychom jí pomohli vyjednat spravedlivý mír, a to rychle. Největší katastrofou, která se tam nyní děje, je, že tam umírají nevinní lidé. A to na obou

stranách. Rusové na frontu posílají kluky, kteří nemají na vybranou. I jejich oběť je lidskou tragédií. Zbytečně umírají i ukrajinští civilisté, vojáci. Nyní to už jsou statisíce mrtvých, mluví se o milionech zraněných.

Je potřeba si říci, že ten konflikt nyní nejde vojensky ukončit. Fronta se bohužel posouvá v neprospěch Ukrajiny, takže představa, že Ukrajinci dobijí Moskvu, je mimo, už vzhledem k tomu, že Rusko je jaderná mocnost. Ale v našem zájmu určitě není, aby válka skončila dobytím Kyjeva. Je třeba jednat, a aby Evropská unie vystupovala jako hráč, který nebude hrát druhé housle Spojeným státům, Rusku a Číně. Ty nyní tvoří v podstatě nový koncert velmocí a nejvíce na tom bude trhat Ukrajina. Nyní to pro ni vypadá, že buď bude dobytá a stane se ruskou kolonií, anebo se vzdá různých surovin a ekonomicky se stane americkou kolonií. A to není v zájmu té země ani jejích lidí. Je na nás pomoci Ukrajině vyjednat takové podmínky, aby se nestala žádnou kolonií, ale nehrát si na nějaké ideály. Svět ani mezinárodní politika nejsou spravedlivé, takže se musíme pokusit vyjednat to nejspravedlivější pro Ukrajince a chránit tu základní hodnotu, kterou je lidský život.

Abych se vrátil k původní otázce – jak kupříkladu dodávky zbraní v rámci muniční iniciativy hodnotíte?

Já podporuji to, že Ukrajině dodáváme zbraně, ale s jakým cílem? Tím má být, aby Ukrajina dokázala uhájit území, které nyní kontroluje. Ale nepodporuji dodávky zbraní, jejichž cílem by bylo dobýt všechno jejich původní území, protože to je nereálné. I kdyby se o to pokusili, tak zemřou další vojáci i civilisté a stejně to nevyjde. Nicméně zbraně k tomu, aby se Ukrajina udržela a pomohly jí vyjednat co nejrychleji co nejspravedlivější mír, určitě ano.

A nepomůžeme jí právě tím, že jí dodáme takové zbraně, které jí pomohou na Rusy začít tlačit na frontě, a tím i u jednacího stolu? Protože pokud bude Ukrajina postupovat, v jednáních jí to pomůže. Jak jsem řekl, není reálné, že by Ukrajina dobyla všechno území zpátky. Není to reálné vzhledem ke kapacitám té země ani k počtům mrtvých. Ta země je už teď ekonomicky vyčerpaná. A pokračování války už nemůže být ani v zájmu Ukrajiny, respektive těch lidí, kteří tam umírají.

<https://socdem.cz/akt-aktuality/sef-mlade-socdem-prazdne-byty-bych-znarodnil-nebo-za-ne-pokutoval-je-to-v-zajmu-statu>